

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

© Министерство на правосъдието на Република България, mjs.bg. Разрешението за повторно публикуване на този неофициален превод е предоставено единствено за целите на включването му в базата данни HUDOC на ЕСПЧ.

© Ministry of Justice of the Republic of Bulgaria, mjs.bg. Permission to re-publish this non-official translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

ПЕТО ОТДЕЛЕНИЕ

ДЕЛО НИКОЛАЙ ДИМИТРОВ *с/у* БЪЛГАРИЯ

(Жалба № 72663/01)

РЕШЕНИЕ

СТРАСБУРГ

27 септември 2007 г.

ОКОНЧАТЕЛНО

27/12/2007

Настоящото решение ще стане окончателно при условията определени в член 44 § 2 от Конвенцията. Върху него могат да бъдат извършени поправки по формата.

По делото Николай Димитров с/у България,
Европейския Съд за Правата на Човека (пето отделение), в състав
от :

Г-н П. ЛОРЕНЦЕН, *председател*,
Г-жа С. БОТУШАРОВА,
Г-да К. ЮНГВИРТ,
Р. МАРУСТ
Ж. БОРЕГО БОРЕГО,
Г-жа Р. ЖАЕГЕР,
Г-н М. ВИЛИЖЕР, *съдиш*,
и Г-жа С. ВЕСТЕРДИЕК, *секретар на отделението*,
След проведено съвещание на състава на 4 септември 2007 г.,
Постановява следното решение, прието на тази дата :

ПРОЦЕДУРА

1. В основата на делото се намира жалба (№ 72663/01) насочена срещу Република България и с която гражданина на тази Държава, Г-н Николай Иванов Димитров („жалбоподателя“), е сезирал съда на 17 януари 2001 по силата на член 34 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи („Конвенцията“).

2. Жалбоподателя, на когото е била предоставена правна помощ, се представлява от Г-жа Г. Ковачева, адвокат от Силистра. Българското правителство („Правителството“) се представлява от неговият агент, Г-жа М. Пачева, от Министерството на правосъдието.

3. Жалбоподателя изтиква по-специално нарушение на членове 3 и 8 от Конвенцията, поради прекратяване на наказателната процедура, започнала по неговата жалба.

4. На 5 септември 2005 г., Съда реши да съобщи жалбата на Правителството. Основавайки се на разпоредбите на член 29 § 3, той реши, че ще бъдат разгледани едновременно допустимостта и съществуването на делото.

ФАКТИТЕ

I. ИЗЛОЖЕНИЕ НА ФАКТИТЕ

5. Жалбоподателят е роден през 1963 г. и живее в Силистра.

A. Твърденията за лошо отношение

6. На 8 януари 1996 г., жалбоподателят взема на заем от някой си М.С. 200 000 български лева (BGL). Според сключения договор, той поема ангажимента да върне тази сума на 17 януари 1996 г. Като гаранция за връщането на заема, жалбоподателят преотстъпва собствеността на своя апартамент на С.М. с нотариален договор за продажба.

7. След като не изплаща заема в договорения срок, на 17 януари 1996 г., жалбоподателят прехвърля апартаментата си на М.С. за да гарантира плащането. Очевидно плащането не е станало в следващите месеци.

8. Жалбоподателят посочва, че на 18 август 1997 г. среща В.С.- брат на М.С. и негови приятели /С.П. и В. П./. Те заедно отиват в един бар, където обсъждат едно наказателно дело /”делото за хотел С.”/ в което жалбоподателят е замесен като свидетел.

9. По думите на жалбоподателят, той решава да се прибере в къщи към три часа сутринта. В.С. му предлага да го придружи и те напускат бара. Няколко минути по-късно са настигнати от колата на С.П. и В.П. Тримата участници насилват жалбоподателя да се качи в колата и го закарват извън града. Жалбоподателят е накаран да излезе от колата и е малтретиран със заострен кол който В.С. вкарва многократно в ануса му докато С.П. и В.П. го държат неподвижен. В.С. прави опити да го души на няколко пъти и го кара да яде трева.

10. Нападателят разпитват жалбоподателя по отношение на значителна сума пари, която той е трябвало да получи в близките дни. Те искат също така да промени показанията си по „делото с хотел С.” И го заплашват със смърт.

11. Към 6 часа сутринта, те закарват жалбоподателя у тях. Същия ден той е прегледан от съдебен лекар. Според изготвения протокол, жалбоподателят има множество драскотини и отоци по слепоочията, врата, лявото рамо и гърба, както и анално разкъсване с дължина около един и половина сантиметра и дълбочина от около четири милиметра.

12. На следващия ден, 20 август 1997 г., той е приет в районната болница, където раната е защита. По думите на жалбоподателят, В.С. го е посетил в болницата, настоял е да промени показанията си по „делото с хотел С” и отново го е заплашвал.

13. Лицето излиза от болницата на 22 август 1997 г. Той твърди, че В.С. го е чакал на изхода и го е придружил до дома му. Заплашвал го е със смърт и го е предупредил, че трябва да му даде значителна сума пари. През следващите дни, той постоянно е бил наблюдаван от В.С. и от приятели на последния.

Б. Протичане на разследването по отношение на инцидента

14. На 19 август 1997 г., жалбоподателят подава жалба в регионалната следствена служба в Силистра. На 2 септември 1997 г., започват наказателни преследвания за заплахата със смърт, предвидени по член 144 алинея 3 от Наказателния кодекс /НК/ срещу В.С., С.П. и В.П.

15. С постановление от 12 септември 1997 г., прокурор от районната прокуратура на Силистра променя повдигнатите обвинения и срещу В.С., С.П. и В.П. започва следствие за квалифицирано насилие, предвидено от член 213а алинея 2 §§ 2 и 4.

16. Жалбоподателят е разпитан на 2 септември 1997 г. На следващия ден разследващият изслушва съдебния лекар, който е удостоверил раните и разкъсванията получени от жалбоподателя и който посочва, че е чул заинтересованият да твърди, че е бил малтретиран от В.С.

17. На следващия ден, разследващия събира показанията на лекуващия раните на заинтересованото лице лекар. Той описва констатираните рани и посочва, че жалбоподателят му е заявил, че е бил жертва на насилие. Лекарят уточнява, че В.С. е дошъл да вземе жалбоподателя при излизането му от болницата.

18. На 4 септември 1997 г., са разпитани двама приятели на жалбоподателя /Т.Т. и Ж.Г./. Първият посочва, че е чул да се говори за инцидента. Той описва и свада в която са замесени жалбоподателят и двама от обвиняемите В.С. и В.П. и която се е случила на 17 август 1997 г. Освен това, той дава да се разбере, че се е срещнал с В.С. на 26 или 27 август 1997 г. Последният го е заплашил като му е казал, че вече е подготвил кол за него.

19. Вторият, Ж.Г. излага, че на 17 август 1997 г., В.С. е искал да обсъди с брат му „делото за хотел С.". На 21 август 1997 г., той го срещнал отново. В.С. се интересувал от брат му и те тръгнали да го вземат с кола. В.С. го извел извън града, опитал се да го удуши и го заплашвал със заострен кол. На 28 август 1997 г., той отново бил малтретиран от В.С., който го предупредил, че разполага само с два дни да намери брат си. Преди да го пусне да си ходи В.С. го заплашил:

„Питай Нидим /жалбоподателя/ какво му се случи. Направи грешка/.../ и го ебахме и му взряхме кол в гъза. За теб ще бъде по-зле.”

20. През септември 1997 г., жалбоподателят е задържан по обвинение за данъчна измама. Няколко седмици след временното му задържане, той оттегля жалбата си по инцидента.

21. На 8 декември 1997 г., М.С. продава апартамента на жалбоподателя на трето лице. Малко след това, жалбоподателят и семейството му са изгонени от новия собственик. На 6 януари 1998 г., заинтересованото лице съобщава тези факти на прокуратурата. Той донася също, че В.С. на няколко пъти се е срещал с членове на семейството му (майка му, съпругата му и тъща му). Той им е заявил, че имота ще бъде продаден, освен ако жалбоподателят не оттегли жалбата си.

22. Междувременно, на 29 декември 1997 г., разследващият натоварен с разследването, предлага на прокуратурата да прекрати наказателното преследване с мотива, че жалбоподателят е оттеглил жалбата си.

23. С постановление от 6 януари 1998 г., заместник районният прокурор отказва да прекрати наказателната процедура и връща делото за доразследване. Прокурорът отбелязва, че има достатъчно индикации за особено тежко престъпление и че е възможно да бъдат събрани необходимите доказателства, за да бъдат изпратени на съд обвиняемите, като се имат предвид показанията на Т.Т. и Ж.Г., още повече, че жалбоподателят е посочил, че и други лица могат да свидетелстват по отношение на заплахите и натиска от страна на обвиняемите.

24. На 12 февруари 1998 г., жалбоподателят е разпитан отново. Той упоменава обстоятелствата около прехвърлянето на апартамента на М.С. Освен това, той излага, че самият той е бил задържан на 2 септември 1997 г. Докато е бил задържан, В.С. се е срещал с членове на семейството му и с адвоката му и ги е принудил да убедят жалбоподателя да оттегли жалбата си. Адвокатът на жалбоподателя приготвил писмото за оттегляне на жалбата и заинтересованото лице го подписало. Жалбоподателят твърди също, че В.С. продължава да осъществява натиск, за да оттегли писмените декларации направени в следствие на продажбата на апартамента.

25. На 15 април 1998 г., разследващият констатира, че един от обвиняемите (В.П.) е променил адреса си без да информира разследващите органи. В отговор на нарочното му запитване, регионалната дирекция на полицията му посочва, че не ѝ е известен новия адрес на В.П.

26. На 26 май 1998 г., разследващият предлага на прокуратурата да прекрати процедурата докато не бъде открит В.П. На 30 юни 1998 г. районната прокуратура спира временно преследванията.

27. На 11 февруари 2000 г., жалбоподателят проявява загриженост пред директора на регионалното следствие за развитието на разследването. С постановление от 20 март 2000 г., районният

прокурор решава да продължи процедурата, констатирайки, че В.П. е бил открит и в момента е задържан в службите по разследване.

28. На 14 април 2000 г., разследващият предлага на обвинението да прекрати наказателната процедура, считайки че фактите не са показателни за нарушение. Той посочва, че заинтересованото лице е оттеглило жалбата си, че при очна ставка с В.С. е декларирало, че не е било малтретирано от последния и, че твърденията, че то е било насилено да прехвърли апартамента си на брата на В.С. са малко вероятни, доколкото договора е бил изготвен пред нотариус. Накрая, разследващият заключава, че било невъзможно да се търсят причините за нараняванията на жалбоподателя, поради изминалия след инцидента период от време.

29. С постановление от 20 април 2000 г., районната прокуратура на Силистра прекратява наказателното преследване. Досието е изпратено служебно в районната прокуратура.

30. На 25 май 2000 г., заместник регионалният прокурор потвърждава решението на районното обвинение за прекратяване на преследванията и прехвърля досието в регионалния съд на Силистра, в съответствие с член 237 алинея 5 от Наказателно процесуалния кодекс /НПК/.

31. Копие от прокурорското постановление е връчено на жалбоподателя в началото на месец юни 2000 г. На 8 юни 2000 г., жалбоподателят сезира районния съд с жалба за отмяна на това постановление. Междувременно, на 9 юни 2000 г., жалбоподателят изпраща писмо до Висшия съдебен съвет и до Главна прокуратура. Той посочва, че заместник районният прокурор, който наблюдава случая, е бил замесен в наказателната процедура срещу него и по която В.С. и С.П. са били страни. Жалбоподателят признава, че е оттегли жалбата си и че при срещата си с В.С. се е отказал от твърденията си за малтретиране. Въпреки това, в последствие, той е обяснил на разследващия, че е бил принуден от В.С., който заплашвал да продаде апартамента му.

32. С писмо от 23 юни 2000 г., Главна прокуратура информира жалбоподателя, че неговото писмо е препратено в прокуратурата към апелативния съд във Варна.

33. С писмо от 30 юни 2000 г., Висшият съдебен съвет информира жалбоподателя, че по силата на член 237 алинея 5 от НПК, случаят служебно е бил препратен в районния съд.

34. С писмо от 21 юли 2000 г., апелативна прокуратура пояснява на жалбоподателя, че с решение от 9 юни 2000 г., районният съд е потвърдил решението на прокуратурата да прекрати преследванията. Това разпореждане не можело да се обжалва.

35. Жалбоподателят се запознава с него на 19 септември 2000 г.; в него е посочено по-специално:

„По делото няма елементи сочеши че, привлечените под отговорност са извършили нарушение. Няма доказателства за заплахи или малтретиране на лицето Николай Димитров. Лицето многократно е променяло показанията си по време на следствието и дори ги е оттеглило след очна ставка с В.С.”

В. Наказателната процедура срещу жалбоподателя

36. На 3 септември 1997 г., е започната наказателна процедура за данъчна измама, срещу жалбоподателя и някой си М.К. Същият ден жалбоподателят е бил временно задържан и е освободен на 12 декември 1997 г. В.С. е разпитван като свидетел в рамките на тази процедура.

37. През 1999 г., делото е изпратено пред районния съд на Силистра. С решение от 27 март 2000 г., жалбоподателят е признат за виновен по едно от обвиненията и е осъден на пет години затвор. Все пак, след обжалване, решението е отменено от Апелативния съд на Варна на 12 октомври 2000 г. Делото е върнато на обвинението за доразследване.

38. С постановление от 31 октомври 2002 г., прокуратурата прекратява процедурата, считайки, че обвиненията отправени към жалбоподателя не показват признаците на състав на престъпление.

39. На 7 януари 2003 г., жалбоподателят отправя срещу районния съд на Силистра и разследващите органи, иск за обезщетение за понесени вреди в следствие на наказателната процедура и задържането осъществено в рамките на процедурата. С решение от 27 октомври 2003 г., районният съд на Добрич, частично удовлетворява иска на жалбоподателя и му присъжда обезщетение от 6 000 лева /около 3 060 евро/ плюс лихвите. В следствие на обжалването от защитниците, Апелативният съд на Варна, намалява сумата на лихвите.

40. С решение от 28 октомври 2005 г., Висшият касационен съд, потвърждава принципа на отговорност и увеличава присъдената сума на 9 000 лева /4 596 евро/ плюс лихвите.

II. ПРИЛОЖИМИ ВЪТРЕШНИ ПРАВО И ПРАКТИКИ

А. Наказателния кодекс

41. Наказателният кодекс /НК/ сочи за престъпление причиняването на лека, средна или тежка телесна повреда на лице /членове 128, 130, от НК/. Причиняването на лека телесна повреда е наказуемо със затвор можещ да продължи до шест месеца. Когато вредата е довела до нарушаване на здравето на жертвата, наказанието може да достигне до две години затвор. Фактът, че телесното нараняване е било причинено по особено мъчителен за жертвата начин представлява утежняващо вината обстоятелство (член 131 алинея 5).

42. Освен това, причинените телесни повреди са утежняващи елементи за други нарушения. Така по силата на член 213а алинея 2-2 от НК изнудването, когато е съпроводено с лека телесна повреда, се наказва с лишаване от свобода от три до осем години и с глоба.

Б. Започване на наказателни преследвания

43. Наказателната процедура започва, когато властите имат законен повод и достатъчно данни сочещи, че е извършено наказателно нарушение по силата на членове 186 и 190 от стария Наказателно процесуален кодекс от 1974 г. (НПК).

44. За повечето тежки нарушения, като например изнудването, наказателните преследвания не могат да бъдат предприети от частно лице. Те могат да започнат само с прокурорско решение (членове 56 и 192 от НПК).

45. Някои по-леки нарушения, като леки телесни повреди, не се преследват по принцип с осъществяване на публични действия, а само от страна на самата жертва, посредством частна тѣжба. Засегнатото лице трябва да сезира съда в срок от шест месеца, след като е узнало за нарушението. В противен случай, искането се обявява за недопустимо (член 57 от НПК). В някои изключителни случаи, включително и когато жертвата не е в състояние да осигури защитата на интересите си поради състояние на зависимост или слабост, прокурорът може сам да започне или да се намеси в подобна процедура (членове 45-46а).

46. Обвинението прекратява започнатите наказателни преследвания, когато констатира *inter alia*, че обвинителните факти не представляват нарушение или пък, че те вече са били обект на наказателно преследване приключило с присъда, разпореждане на прокуратурата или решение ползващо се със силата на присъдено нещо (article 21 alinéas 1-1 et 1-6 CPP).

47. Накрая, прокуратурата прекратява преследването, когато се окаже, че фактите са в областта на преследване по силата на частна тѣжба. При тази хипотеза, жертвата може да сезира компетентния съд, при условие че спази срока от шест месеца. Ангажирането на служебни действия има ефект на спиране на течението на този срок, който започва да тече отново считано от дата на приключване на преследването (виж например Решение № 80 от 27 февруари 1995 г., Върховен съд, 3^{ти} наказателен състав).

48. В конкретния случай, когато обвинението прекратява наказателното преследване с мотива, че фактите не представляват нарушение или, че няма достатъчно доказателствени елементи, делото е прехвърлено служебно на висшестоящия прокурор, който е можел да потвърди, измени или отмени постановлението (член 237 алинея 3 НПК). Копие от постановлението на висшестоящия прокурор е било

съобщено в писмен вид на жертвата. След това делото е било служебно прехвърлено на компетентния съд (алинея 5), който в закрито заседание, е проверил законността и основателността на постановлението на обвинението. Съдът е трябвало да вземе решение в седем дневен срок след получаването на делото (алинея 6), като е можел да отмени, потвърди или измени постановлението на обвинението. Неговото решение не е подлежало на обжалване и не е било изрично съобщено на жертвата.

В. Използването на гражданската процедура

49. Жертвата на едно нарушение може да депозира граждански иск за възстановяване на вреди причинени от нарушението в рамките на наказателната процедура. Гражданският иск може да бъде депозирал до момента в който съдът започне разглеждането на случая по същество (член 61 НПК).

50. Искането за обезщетение на вреди, може да бъде депозирано също така, пред граждански съд. Когато наказателните преследвания са прекратени с прокурорско постановление, гражданският съд който се произнася по отговорността на лицето извършило нарушението, не е обвързан с констатациите на прокурора (член 372 от НПК).

ПО ПРАВО

I. ПО ТВЪРДЯНИТЕ НАРУШЕНИЯ НА ЧЛЕНОВЕ 3 И 8 ОТ КОНВЕНЦИЯТА.

51. Жалбоподателят се оплаква, че наказателното разследване започнато по негова жалба не е довело до резултат. Той се позовава на членове 3, 4, 8 и 13 от Конвенцията.

52. Съдът счита, че тази жалба трябва да бъде разгледана в светлината на членове 3 и 8 от Конвенцията, редактирани както следва:

Член 3

„Никой не може да бъде подложен на изтезания или нечовешко или унижително отношение или наказание.”

Член 8

„1. Всеки има право на неприкосновеност на личния и семейния си живот, на жилището и на тайната на кореспонденцията.

2. Намесата на държавните власти в упражняването на това право е недопустима, освен в случаите, предвидени в закона и необходими в едно демократично общество в интерес на националната и обществената сигурност или на икономическото

благосъстояние на страната, за предотвратяване на безредици или престъпления, за защита на здравето и морала или на правата и свободите на другите.”

А. По допустимостта

53. Като начало, Правителството поддържа, че жалбоподателя не може да претендира, че е жертва на нарушаване на Конвенцията, като се има предвид, решението на вътрешното правораздаване да му се отпусне парично обезщетение за вредите в следствие на наказателното преследване срещу него.

54. Жалбоподателят отговаря, че обезщетението е за морални щети, произтичащи от започването на наказателна процедура срещу него. Така че то не може да отговори на посочените нарушения и не може да се при оценката на това дали той може да претендира, че е жертва на тези нарушения.

55. Съдът припомня, че решение или благоприятна мярка в полза на един жалбоподател по принцип не са достатъчни, за да му отнемат качеството на „жертва”, освен ако националните власти не са признали, изрично и по същество и след това поправили нарушението на Конвенцията (*Atiur с/у Франция, решение от 25 юни 1996 г.*, Сборник решения 1996–III, с. 846, § 36 ; *Dalban с/у Румъния* [GC], n° 28114/95, § 44, ЕСПЧ 1999–VI).

56. В конкретния случай, както жалбоподателят основателно посочва, процедурата по обезщетяване започната през 2003 г., не се отнася до жалбата по сегашния иск. Така, че вътрешните власти, не са се занимавали с въпроса, дали правото на личен живот на жалбоподателя е било нрушено, и отпуснатото обезщетение не представлява поправка на вреди произтичащи от посоченото нарушение.

57. Тези елементи са достатъчни за Съда, за да отхвърли аргументите на Правителството. Освен това, Съдът констатира, че тази част от жалбата не е явно неоснователна, по силата на член 35 § 3 от Конвенцията и, че не среща никакъв друг мотив за недопустимост. Така, че тя следва да бъде обявена за допустима.

Б. По изтъкваното нарушение на член 3

1. Аргументи на страните

58. Жалбоподателят поддържа, че вътрешните власти не са спазили своите задължения да осигурят адекватна защита на индивида срещу посегателствата на неговата физическа неприкосновеност и достойнство и не са провели ефективно разследване позволяващо да бъдат наказани авторите на неговото малтретиране.

59. Той посочва в частност, че разследващите власти са пропуснали да разпитат множество свидетели, които той е посочил и са пренебрегнали обясненията му по повод обстоятелствата около оттеглянето на показанията от негова страна. В техните решения за прекратяване на наказателното преследване, никъде не се посочва за понесеното от него насилие, нито на твърденията му за заплахите към неговите близки от страна на заподозрените с цел той да бъде принуден да прехвърли апартамента си.

60. Жалбоподателят посочва, освен това, че не е бил уведомен за възможността да обжалва постановлението на обвинението за прекратяване на делото. Всъщност тази възможност не е била предвидена в приложимия закон до неговото изменение през 2001 г. Безспорно, той е опитал да обжалва пред районния съд и пред прокурора към апелативния съд. Въпреки това, очевидно, съдът не е взел предвид неговите аргументи. Що се отнася до прокурора към апелативния съд, той не е бил компетентен да отмени постановлението на районната прокуратура.

61. Правителството поддържа, че разследването започнало по жалбата на жалбоподателя е било задълбочено и ефикасно. То подчертава противоречивото поведение на заинтересованото лице и факта, че самото то е оттеглило показанията си по повод инцидента. Правителството счита, че като се имат предвид събраните елементи, заключението на националните власти, а именно че посочените от жалбоподателя лица не са виновни за никакво нарушение е основателно. Основавайки се на всички налични доказателствени елементи, властите са заключили, че жалбоподателят е бил в договорни отношения със заподозрените и, че прехвърляйки апартамента си на М.С. той само е изпълнил задълженията си, за които се е бил подписал.

62. Освен това, макар и районният съд в Силистра да не е информирал жалбоподателя за своето решение от 9 юни 2000 г., жалбоподателят все пак не е бил лишен от всякаква възможност да оспорва прокурорското постановление за прекратяване на делото. Той дори се е възползвал от възможността да оспори постановлението пред прокуратурата към апелативния съд.

2. Оценка на Съда

а) Общи принципи

63. Съдът припомня, че член 3 от Конвенцията, провъзгласява една от основните ценности на демократичните общества, които формират Съвета на Европа. Той забранява категорично изтезанието и нечовешките и унижителни присъди и отношение и не предвижда нито

изключения, нито условности, противно на другите разпоредби на Конвенцията.

64. За да попадне под ударите на член 3, едно лошо отношение трябва да достига една минимална острота. Оценката на този минимум по дефиниция относителна и зависи от всички данни за причината и най-вече продължителността на отношението, от неговите физически и морални последствия, както и понякога от пола, възрастта и здравословното състояние на жертвата. Съдът счита дадено отношение за едновременно „нечовешко” отношение, най-вече защото е било прилагано с предумисъл в продължение на часове и защото е причинило, ако не истински разкъсвания, то поне силни физически и морални страдания и в същото време „унизително” отношение, защото по своята природа, то поражда у своите жертви чувства на страх, притеснение и малоценност целящи да ги обезчестят и унижат (виж *Labita с/у Италия решение от 6 април 2000 г.*, Сборник, 2000-IV, §§ 119-120).

65. Като общо правило, действията нарушаващи член 3 ангажират отговорността на държавата, само когато са извършени от нейни служители. Все пак Съдът припомня, че комбинирано с член 3, задължението налагано от член 1 на Конвенцията на Високодоговарящите се страни им разпорежда да вземат съответните мерки, за да попречат посочените лица да бъдат подлагани на лошо отношение, дори когато то е от страна на частни лица (виж решения *A. с/у Великобритания 23 септември 1998 г.*, Сборник, 1998-VI, с. 2699, § 22 ; *Z.и други с/у Великобритания* [GC], н° 29392/95, §§ 73-75, ЕСПЧ 2001-V, *E. И други с/у Великобритания*, н° 33218/96, § 88, 26 ноември 2002 г., *M.C. с/у България*, н° 39272/98, § 149, ЕСПЧ 2003-XII).

66. Тази защита разпорежда в частност изграждането на законова рамка позволяваща индивидите да бъдат достатъчно защитени от отношения противоречащи на член 3 (*A. с/у Великобритания*, с. 2700, § 24, *M.C. с/у България*, § 153), както и в някои случаи, предприемането на отговорни мерки с цел да се предотврати материализацията на риска от лошо отношение, за който се е знаело или би трябвало да се знае (*E. и други с/у Великобритания*. ; *Mahmut Kaуа с/у Турция*, н° 22535/93, § 115, ЕСПЧ 2000-III).

67. Що се отнася до законодателната рамка която трябва да се приеме, Съдът вече е имал случая да счете, че задълженията, които тежат върху държавите е да приемат разпоредби в наказателната област и да ги прилагат ефективно на практика по отношение на някои особено тежки действия предприемани от частни лица (виж по-специално относно полови актове без съгласие, *M.C. с/у България*, §§ 151-153 ; *Szula с/у Великобритания*, н° 18727/06, 4 януари 2007 г.).

68. Освен това, член 3 налага, самостоятелно или във връзка с член 13 от Конвенцията, задължението на националните власти да проведат

официално и ефикасно разследване, когато едно лице изтъква, по основателен начин, че е било жертва на действия противни на член 3 и то независимо от това, какво е качеството на обвиняемото лице (*М.С. с/у България*, § 153 ; *Ау с/у Турция*, н° 30951/96, §§ 59-60, 22 март 2005 г.; *Harman с/у Турция*, н° 30950/96, 1^{ви} март 2005 г.; *97 членове на братството на свидетелите на Йехова от Глдани и четирима други с/у Грузия*, н° 71156/01, § 97, 3 май 2007 г.).

69. Безспорно, задължението за ефикасно разследване е задължение за средства, а не за резултат. Но в контекста е ясно изискването за смислена бързина и задълбоченост (цитираните *Ау §62*; и *97 членове на братството на свидетелите на Йехова от Глдани и четирима други*). Властите трябва да предприемат разумните мерки с които разполагат, за да получат факти по отношение на въпроса включително и между другото свидетелски показания, експертизи и, ако се налага, медицинска експертиза предоставяща пълна и точна равностметка на нанесените рани (*Bati и други с/у Турция*, н° 33097/96 и 57834/00, § 136, ЕСПЧ 2004-IV (извлечения) ; *Šečić с/у Хърватия*, н° 40116/02, § 54, 31 май 2007 г.).

б) прилагане на тези принципи в конкретния случай

70. По отношение на конкретния случай и в светлината на критериите развити в неговата съдебна практика (параграф 64 по-горе), Съдът счита, че отношенията, за които твърди жалбоподателят (параграф 9 по-горе) са съставомерни за нечовешко и унижително отношение. Тяхната природа и продължителност, както и други обстоятелства, като броя на насилниците и часът в който е станал инцидента, позволяват да се заключи, че лошото отношение за което се твърди е могло да произведе у заинтересования силни физически и морални страдания и да създаде чувство за страх, притеснение и малоценност.

71. Тъй като отношението изтъквано от заинтересования е с особена тежест, Съдът счита, че за да отговори на задълженията си произтичащи от член 3, Държавата е имала за задължение да приеме разпоредби, включително в наказателната област, които ефективно да санкционират подобни действия (параграф 67 по-горе). Освен това е трябвало да се осигури прилагането на споменатите разпоредби, особено с провеждането на ефективно разследване в случай на достатъчно основателна и законно депозирана жалба.

72. Съдът отбелязва, че българското наказателно право счита за престъпление нанасянето на леки, средни и тежки телесни повреди. Фактът, че телесните повреди са нанесени по особено мъчителен за жертвата начин, представлява утежняващо вината обстоятелство. Освен това, осъществено насилие и нанесените телесни повреди са утежняващи обстоятелства и по други престъпления от Наказателния

кодекс като изнудването за което предполагаемите агресори на жалбоподателя са били първоначално преследвани. Така че, без съмнение, разпоредбите на българското наказателно право забраняват малтретирането, жертва на което претендира да е жалбоподателя и, че заинтересованият е можел да претендира за обезщетение за понесените морални вреди. Така, че Съдът няма да вини българските власти, че са пропуснали да въведат законодателна рамка предназначена да защитава срещу лошо отношение.

73. След това, по отношение на задължението за провеждане на ефикасно разследване, Съдът констатира, че жалбоподателят е депозирал на 19 август 1997 г., наказателна жалба, в съответно изискуемата форма, подкрепена с медицинско удостоверение, и, че на 2 септември 1997 г. е започнало разследване. Така, че властите не са проявили пълна пасивност и остава да се провери дали разследването е било водено в съответствие с изискванията на член 3.

74. В това отношение Съдът отбелязва, че разследващият натоварен с делото, в месеца след започване на разследването е предприел серия от действия: разпитани са жалбоподателя, посочените от него свидетели и прегледалият го лекар. Въпреки това, в следствие на ареста на жалбоподателя в рамките на друга наказателна процедура и на оттеглянето на неговата жалба на 28 декември 1997 г., разследващият е предложил на обвинението да прекрати разследването. Но, докато на 6 януари 1998 г. обвинението разпорежда връщане на делото за допълнително разследване, считайки че събраните доказателства подкрепят версията за случилото се на жалбоподателя и, че и другите свидетели посочени от заинтересования би трябвало също да бъдат разпитани, единственото предприето действие за разследване, след връщането на делото е разпита на жалбоподателя през февруари 1998 г. Всъщност не са изслушани нито лицата посочени от жалбоподателя, нито неговия адвокат.

75. След това, процедурата е прекратена с мотива, че един от обвиняемите не може да бъде намерен и е възобновена едва през февруари 2000 г., в следствие на искането на жалбоподателя и без да е видно, че властите са положили старание да търсят ефективно въпросния обвиняем. Изглежда, че не е предприето никакво действие след възобновяването на процедурата до нейното окончателно прекратяване на 9 юни 2000 г.

76. Съдът отбелязва освен това, че решенията на обвинението и на районния съд за прекратяване на преследванията са мотивирани с липсата на каквито и да било доказателства сичещи, че жалбоподателят е бил жертва на престъпление. Но тези решения не отчитат нито медицинското удостоверение, представено от заинтересования, нито показанията на лекуващия лекар. Властите са се позовали на оттеглянето на жалбата от страна на жалбоподателя и са

пренебрегнали предишните декларации на заинтересования и доказателствата събрани по време на разследването.

77. Обобщено, властите са пропуснали да проведат някои действия по разследване, които се считат за необходими и най-вече разпита на няколко посочени от жалбоподателя свидетели, и това въпреки указанията фигуриращи в прокурорското постановление от 6 юни 1998 г. Разследването има закъснения, които са неоправдани и произнесените решения за прекратяване са пренебрегнали събраните доказателства.

78. По мнението на Съда, така установените пропуски не се ограничават само до обикновени пропуски или грешки при преценката (виж *a contrario*, цитираното решение *Szula*). Дори ако се приеме, че в случая разследванията са се сблъскали с някои затруднения, свързани частично с поведението на заинтересования, не може да не се установи, че констатираните недостатъци на разследването са прекалено многобройни и прекалено сериозни, за да може то да се определи като ефикасно.

79. Така, че е налице нарушение на член 3, по отношение на процедурните аспекти на тази разпоредба.

В. По изтъкваното нарушение на член 8 от Конвенцията

80. Алтернативно на своята жалба базирана на член 3 от Конвенцията, жалбоподателят изтъква, че увреждащите го обстоятелства представляват също така и неспазване на член 8 от Конвенцията, който на база на принципа за съблюдаване на личния живот, защитава физическата и морална неприкосновеност.

81. Правителството препраща към своето становище относно жалбата по член 3.

82. С оглед констатацията се за нарушението на член 3 от Конвенцията (параграфи 74-79 по-горе), Съдът счита, че никакъв различен въпрос не се поставя под ъгъла на член 8 от Конвенцията.

II. ПО ПРЕТЕНДИРАНОТО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 6 § 1 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

83. Жалбоподателят се оплаква, също така от продължителността на наказателната процедура срещу неговите насилници. Той се позовава на член 6 § 1 от Конвенцията формулиран по следния начин в съответната си част:

"Всяко лице, има право на справедливо гледане на неговото дело /.../ в разумен срок, от Съд/.../ който да реши /.../ основателността на всяко отправено му наказателно обвинение. „

84. Съдът припомня, че що се отнася до член 6, за да може той да е приложим в гражданската си част в полза на жертва на наказателна процедура, то тя е трябвало да упражни, освен правото си да иска преследването или осъждането на наказателно отговорното лице и правото, ако то се предвижда от вътрешното правораздаване, да предприеме действия от граждански характер, за да получи обезщетение, дори и символично, или за защитата на свое гражданско право (*Perez c/у Франция* [GC], n° 47287/99, §§ 70-71, ЕСПЧ 2004-I).

85. В случая, Съдът отбелязва, че жалбоподателят не е отправил искане за обезщетение в рамките на наказателната процедура, нито пък е сезирал гражданските съдилища с иск за обезщетение срещу предполагаемите извършители на престъплението. От тук, не може да се твърди, че въпросната процедура е била определяща за неговите граждански права.

86. Следва, че тази жалба е несъвместима *ratione materiae* с Конвенцията и трябва да бъде отхвърлена в приложение на член 35 §§1 и 4 от Конвенцията.

III. ПО ОТНОШЕНИЕ НА ПРИЛОЖЕНИЕТО НА ЧЛЕН 41 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

87. По смисъла на член 41 от Конвенцията,

„Ако Съдът установи, че е имало нарушение на Конвенцията или на протоколите към нея и ако вътрешното право на съответната Високодоговаряща страна допуска само частично обезщетение, Съдът, ако е необходимо, постановява предоставянето на справедливо обезщетение на потърпевщата страна.”

А. Вреди

88. Жалбоподателят претендира 30 000 евро (EUR) като морално обезщетение за нанесени вреди.

89. Правителството не представя становище.

90. Като се имат предвид всички елементи, с които разполага и констатираните нарушения, като се произнася справедливо, както го изисква член 41, Съдът счита, че трябва да присъди на жалбоподателя 2 500 евро за морални вреди.

Б. Разходи

91. Жалбоподателят претендира, също така, 106 български лева /55 евро/ за покриване на извършените съдебни разходи. Той предоставя оправдателни документи за част от исканата сума и посочва, че не е в състояние да представи фактури за разходите за превод.

92. Правителството не взема отношение.

93. Според съдебната практика на Съда, един жалбоподател може да получи възстановяване на разходите си, когато може да се удостовери тяхната реална стойност, тяхната необходимост и разумния им размер. В случая, като се имат предвид елементите с които разполага, от които е видно, че жалбоподателят е извършил пощенски разходи и за превод, Съдът присъжда претендираната от жалбоподателя сума.

В. Мораторна лихва

94. Съдът счита за уместно да базира мораторната лихва върху лихвеният процент по пределното кредитно улеснение на Централната европейска банка увеличена с три процентни пункта.

С ТЕЗИ МОТИВИ, СЪДЪТ, ЕДИНОДУШНО,

1. *Обявява* жалбата за допустима по отношение на нарушенията на членове 3 и 8 от Конвенцията и недопустима за останалата и част;

2. *Постановява*, че е налице нарушение на член 3 от Конвенцията що се отнася до процесуалният аспект на тази разпоредба;

3. *Постановява*, че по отношение на член 8 от Конвенцията не се поставя никакъв различен въпрос;

4. *Постановява*

а) че държавата ответник трябва да изплати на жалбоподателя, в срок от три месеца след като решението стане окончателно, съгласно член 44 § 2 от Конвенцията, следните суми, преизчислени в български лева по курса в деня на плащане:

- i. 2 500 евро /две хиляди и петстотин евро/ за морални вреди;
- ii. 55 евро /петдесет и пет евро/ за разходи;
- iii. Всички суми, които биха могли да бъдат изискуеми като данъци върху тези суми;

б) след изтичането на този срок и до изплащането им, тези суми ще бъдат олихвявани с проста лихва с лихвеният процент по пределното кредитно улеснение на Централната европейска банка, валиден през този период, увеличен с три процентни пункта;

5. *Отхвърля* искането за справедливо удовлетворяване над тези суми.

Изготвено на френски език, след това съобщено писмено на 27 септември 2007 г. в приложение на член 77 §§ 2 и 3 на правилника.

Клаудиа ВЕСТЕРДИЕК
Секретар

Пеер ЛОРЕНЦЕН
Председател